

SUBAI, P.:

Két trópusi édesvizi csigáról - Über zwei tropische Süßwasserschnecken

Magyarországon is, mint Európa legtöbb országában, akvarisztikai körökben ismert két trópusi eredetű édesvizi csiga: a Melanoides tuberculata/MÜLLER/ és az Ampullaria gigas /SPIX/. E két fajt akváriumban tartva módomban volt megfigyelni viselkedésüket. Megfigyelésem eredményéről szeretnék ebben a dolgozatban hirt adni.

Ampullaria gigas /SPIX/ : háza nagy, gömbölyű. Színe barnás szaruszinű, vízszintesen futó sötétbarna csikokkal. Az állat teste sötétbarna, apró narancssárga foltokkal tarkítva. Talpa kékesszürke. Nálam az akváriumban élő kifejlett állatok házáinak méretei: m:35-38 mm, sz:36,5-40,5 mm. Ennél jóval nagyobb méretű példányai is ismertek.

Brazíliai eredetű faj, természetes lelőhelyén tavakban, állóvizekben él. Európa legtöbb országában mint akváriumi csiga elterjedt. Az akváriumi hőmérsékletet 24°-28° kedvelik. Hidegebb vízben, 20° alatt keveset mozognak, többnyire összehúzódva a víz színénél tartózkodnak és kevés élelmet vesznek magukhoz.

Az állatok tüdővel lélegzenek, bizonyos időnként feljönnek a víz felszínéhez levegőt venni. Ez egy csőszerűen képzett szifón keresztül történik. Az Ampullariák a víz színe alól 4-5 cm-el is képesek levegőt venni a szifó segítségével anélkül, hogy a felszínre emelkednének. Házfedős csigák, házuk bejáratát légmentesen el tudják zárni, ami a házájukban gyakori szárazságok idején a kiszáradás ellen megfelelő védelmet nyújt. A vizet csak peterakás idejére hagyják el. Peterakást több ízben is sikerült megfigyelni. Ez mindig naplemente u-

tán, a koraesti órákban zajlott le. A nőstény kimászott a vízből és az akvárium oldalán lassan csuszkaált. Gondosan kiválasztott egy helyet és megkezdte a peterakást. A petéket egyenként kitolta az ivarnyílásán és a fején lévő orr-résszel az üveghez nyomkodta őket, ahol azok megragadtak. Egy alkalommal 100-150 petét rakott, hosszukás ovális formában. A peték lerakásukkor opálos-fehér színűek és puhák voltak. Másnapra a külső héjuk megkeményedett, mészszerű tapintásúvá vált és a színük halványrózsaszínű lett. A petékből a kis csigák 18-19 nap múlva keltek ki. Kirágták a mészszerű burkolatot és a vízbe potyogtak. A kis csigák gyorsan fejlődnek. Fejlődésüket több tényező, így az élelem mennyisége, a víz hőmérséklete, az egy helyen élő csigák mennyisége is befolyásolhatja. Ha egy helyen túlságosan elszaporodnak, elegendő táplálék mellett is visszamaradnak a fejlődésben és sok közülük fiatalon elpusztul.

Az Ampullaria gigas élelmét többnyire vizinövények, algák alkotják, de akváriumban tartva konyhakerti növényeket, így fejjessalátát, sóskát, kelkáposztát, sőt állati eredetű táplálékot /tubifex, husdarabkák/ is szívesen fogyaszt. A halaknak beszórt vizibolhát, talpukkal a víz színén tölcseért formálva összegyűjtik. Eközben a talpuk felső részével olyan hullámmozgást végeznek, mint amikor az akvárium oldalán haladnak. Az összegyűjtött, nyálukkal kevert vizibolhákat a víz színe alatt elfogyasztják. Meg kell említenem egy esetet, amikor az akváriumban élő Ampullariák egy este elpusztult halat reggelre csontvázáig lerágtak.

Melanoides tuberculata/MÜLLER/: háza hosszukás, toronyalaku, 12 vagy több lassan növekvő kanyarulattal. Színe sárgászöld-szaruszínű, függőleges sötétbarna egyenetlen csikokkal. Az akvárium példányok méretei: m: 25-26 mm, sz: 8,1-8,3 mm. Az állat teste feketésbarna, talpa világos színű. Kopoltyus, kétivarú elevenszülő csiga. A szabadban tavakban, állóvizekben él, de előfordul patakokban és folyókban is. Elterjedése Dél-Európától Afrikán és

Ázsián keresztül a Csendes-óceáni szigetek és Ausztrália.

Rejtett életet él, többnyire az aljzaton tartózkodik, vagy befurja magát a talajba. Táplálékát algák, vizinövények, a víz alján összegyűlt korhadék alkotja, de megfigyeltem husevés közben is.

Az akváriumban, de sokhelyen a természetben is előfordulnak csonka, a csucsukat elvesztett héjak. Ez mészhiányra vezethető vissza. A csigák miután nem találnak elegendő mésztartalmu táplálékot, társaik házáról szerzik be a héj építéséhez szükséges anyagot. Kisérlet képpen esetenként krétát, szépiacsontot és kalciumkarbonátot /CaCO₃/ tettem a vízbe. Ennek eredményeként a héjcsontok megszűntek, a fiatal állatok héja kezdettől fogva épen maradt.

Összefoglalás

A szerző a Magyarországon is elterjedt két akváriumi csiga a Melanoides tuberculata/MÜLLER/ és az Ampullaria gigas/SPIX/viselkedését tanulmányozta. Dolgozatában ezekről az akváriumi megfigyelésekről számol be.

Zusammenfassung

Der Verfasser untersuchte das Verhalten von zwei auch in Ungarn in Aquarien weit verbreiteten Schnecken: Melanoides tuberculata/O.F.MÜLLER/ und Ampullaria gigas/SPIX/. In diesem kurzen Beitrag berichtet er über seine Beobachtungen.

.....

SUBAI PÉTER

3 HANNOVER, VAHRENHEIDE

Leipziger str.93.VI.St.

NÉMET SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG

